

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

בא

שיחות קודש
מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שני אורסא הן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וחמש לבריאה
הי' תהא שנת סגולות המשיח
שנת הק"ד לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

משיחות יום ד' פ' בא, ג' שבט, ו' שבט ה'תשנ"ב

– תרגום מאידית –

נאמר⁸, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", יש לומר, ש"בא אל פרעה" (התחלת גאולת מצרים) הוא הקדמה גם לגאולה העתידה.

וצריך להבין מהי השייכות ד"בא אל פרעה" לגאולה – דלכאורה תוכנם הפוך: "בא אל פרעה" מורה שפרעה נמצא בתוקף, ומשה צריך לבוא אליו ("בא") ולהזדקק אליו (עד שפרעה אמר לו לאחר מכן, בהמשך הפרשה⁹, "לך מעלי השמר לך אל תוסף לראות פני כי ביום ראותך פני תמות"), להיפך מגאולת מצרים שענינה ביטול תוקף פרעה ולנצח אותו, ועי"ז – להשתחרר, לצאת וללכת (מפרעה מלך) מצרים!?

ב. ויובן בהקדים שאלה כללית בענין "בא אל פרעה":

כל ענין בתורה הוא ענין נצחי¹⁰ (ובמילא) הוראה נצחית לכל הדורות. ועפ"ז – מהי ההוראה הנצחית מ"בא אל פרעה", לאחר שביטלו וניצחו את פרעה (מלך מצרים) בגאולת מצרים, ועאכו"כ לאחר הגאולה האמיתית והשלימה כש"ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ"¹¹, ולא נשאר שום רושם מפרעה, ומעין ובדוגמת זה – בסוף זמן הגלות, כשנסתיימו כבר כל הבידורים דקליפת פרעה וכיו"ב (כמדובר כמ"פ).

ויש לומר הביאור בזה ע"פ הידוע שכל ענין בעולם, אפילו דברים שהם היפך הטוב והקדושה, יש להם שורש למעלה

א. ציווי ה' למשה "בא אל פרעה" הוא ההתחלה – ושמתי – של הפרשה שמדובר בה אודות גאולת בנ"י בפועל ביציאת מצרים, "ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים גו' הוציא ה' את בני ישראל מארץ מצרים על צבאותם"³.

מכיון שכל פרשת יציאת מצרים נקראת על שם "בא אל פרעה" (וכידוע) ששם הפרשה מורה על תוכן כל הפרשה, מובן, ש"בא אל פרעה" קשור ונוגע לתוכן גאולת מצרים (בהמשך הפרשה).

זאת אומרת: נוסף לכך שכל פרטי שליחותו של משה אל פרעה הם הכנה לגאולת מצרים, ניתוסף בזה בנוגע ל"בא אל פרעה", בהיותו ההתחלה ושם פרשת הגאולה, ונוסף לכך התחלה הנאמרת (לא כהקדמה לענין נוסף, אלא) בתור ציווי בפ"ע של הקב"ה למשה ("ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה", ותו לא⁶) – ש"בא אל פרעה" הוא הקדמה לגאולה עצמה⁶ והתחלתה בפועל.

ותיררר מזו: ע"פ הידוע? שיציאת מצרים היא התחלת ופתיחת (כל הגאולות, כולל) הגאולה העתידה (עלי

1) כן נקראת ("בא אל פרעה") ברמב"ם סדר תפלות כל השנה (בסוף ספר אהבה), ובאבודרהם בסדר הפרשיות וההפטרות.

2) משא"כ בפ' שמות ובפ' וארא מדובר אודות ההבטחה וההכנה ליצי"מ.

3) פרשתנו יב, מא. נא.

4) ראה לקו"ש ח"ה ע' 57 ואילך. ובכ"מ.

5) ראה לקו"ש ח"ו ע' 57 ואילך. וש"נ.

6) ראה בארוכה סה"ש תנשא ח"א ע' 273 ואילך.

7) ד"ה כימי צאתך תשי"ח פ"ב (ע' 164).

8) מיכה ז, טו.

9) יו"ד, כח.

10) ראה תניא רפ"ז. ובכ"מ.

11) זכרי' יג, ב.

קרוב בגין דחמא לי' משתרש בשרשין עלאין, כיון דחמא קב"ה דדחיל משה ושליחן ממנן אחרנין לעילא לא יכלין לקרבא לגבי', אמר קב"ה הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו¹⁹, וקב"ה אצטריך לאגחא בי' קרבא ולא אחרא, כמה דאת אמרת אני ה'".

זאת אומרת, שבגלל התוקף דעצם קליפת פרעה (התנין הגדול) בביתו בארמון המלך (ששרשו "בשרשין עלאין"), פחד משה להכנס לשם. ולכן לא אמר לו הקב"ה "לך אל פרעה" (שילך לבד), אלא "בא אל פרעה", שיבוא יחד עם הקב"ה ויכנס לפרעה, הקב"ה מוליך אותו יחד אתו אל הפנימיות והעצם (דקליפת) פרעה (אדרין בתר אדרין, חדרים לפנים מחדרים²⁰), בכדי לכבשו לגמרי ("לאגחא בי' קרבא").

לפ"ז צריך להבין מהו הפירוש ב"בא אל פרעה" דקדושה ("דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין"): איך שייך בנוגע לפרעה דקדושה (גילוי אלקות) - "דחיל משה", שמשא "יפחד" להכנס לשם לבדו, ושיוזקק לכך שהקב"ה יצווה עליו "בא אל פרעה", ויכניסו לשם ("עייל לי' קב"ה")!?

ויש לומר הביאור בזה:

פרעה דקדושה הוא גילוי הכי נעלה דאלקות, הן בעצם הגילוי - (א) גילוי כל האורות, כולל האורות והדרגות הכי נעלות באלקות - "כל נהורין וכל בוצינין", עד ל"כל מה דהוה סתים", והן באופן הגילוי - (ב) באופן ד"אתפריעו" מלשון פרוץ (בלי סדר), זא. למעלה מסדר ומדידה והגבלה.

בקדושה. וזהו (שרשם בקדושה) אמיתית הענין¹², אלא לאחרי ריבוי השתלשלות, בכמה וכמה מסכים ופרסאות והעלמות והסתרים כו', נשתלשל למטה דבר שלהפך¹³.

כך גם בנוגע לפרעה: איתא בזהר¹⁴ (על הפסוק¹⁵ "והקל נשמע בית פרעה") "בית פרעה דא היא סימניך לעילא, ביתא דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין וכל בוצינין, כל מה דהוה סתים מתמן אתגלי, ובגין כך קב"ה אפיק כל נהורין וכל בוצינין בגין לאגהרא להווא קול דאקרי קל בלא וא"ו". ומפרעה בשרשו דקדושה (הענין דפריעה וגילוי אלקותו ית'¹⁶), משתלשל פרעה למטה¹⁷, בכל תקפו בלעזו¹⁸.

ג. עפ"ז יובן הענין ד"בא אל פרעה" בשרשו בקדושה:

בוהר פרשתנו¹⁹ מבאר הענין ד"בא אל פרעה" כפי שהוא בפרעה למטה: "מה כתיב בא אל פרעה, לך אל פרעה מבעי לי', מאי בא, אלא דעייל לי' קב"ה אדרין בתר אדרין לגבי תנינא חדא עלאה תקיפא דכמה דרגין משתלשלין מיני', ומאן איהו רזא דתנין הגדול, ומשה דחיל מיני' לא קריב אלא לגבי' אינון יאורין ואינון דרגין דילי', אבל לגבי' דחיל ולא

12 ובתורה נאמרים הענינים כפי שהם לאמיתתם בשרשם בקדושה, כמבואר במק"א (ראה לקו"ש ח"כ ע' 341 ואילך. ספר השיחות תשמ"ח ח"א ס"ע 36 ואילך. ועוד) בענין "יעקב ועשו האמורים בפרשה" (ל' רש"י ר"פ תולדות).

13 ראה בארוכה סה"ש תשמ"ח שם. וש"נ.

14 ח"א רי, א.

15 ויגש מה, טז.

16 ראה תו"א ד"ה ויהי מקץ (לא, א). תו"ח

שם רפ"א (עד, א). פ"ו (עז, סע"ד ואילך).

17 תו"א שם לא, ג.

18 לד, א.

19 יחזקאל כט, ג.

20 פ"י דרך אמת.

ביכלתו של נברא מוגבל לקבל את הגילוי ד, "כל נהורין", ועוד גילוי באופן שלמעלה ממדידה והגבלה (אתפריעו), הבא מהעצמות!?

"אינון יאורין ואינון דרגין דילי", הגילויים דסדר השתלשלות, אותם יכול נברא לקבל, ולכן לא פחד משה לגשת אל פרעה כפי שנמצא בדרגא זו (בביתו, ועאכו"כ מחוץ לביתו²³). אבל כפי שפרעה מלשון "אתפריעו כו" כל נהורין" נמצא בביתו בכל התוקף - הגילויים דעצמותו ית' - מכך הוא נתיירא, כי נשמה בגוף מצ"ע לא יכולה לקבל זאת!

ויש לומר שזה מרומז גם בהמשך הפרשה: כשפרעה אמר למשה, "לך מעלי השמר לך אל תוסף ראות פני כי ביום ראותך פני תמות", הסכים לכך משה באמרו "כן דברת לא אוסיף עוד ראות פניך"²⁴. מזה מובן, שלדברי פרעה יש מקום בתורה וקדושה, אלא שכמו שזה בקדושה ה"ז טוב בשלימות. והענין בזה: מכיון שהגילוי דפרעה דקדושה הוא למעלה מכל מדידה והגבלה ("אתפריעו כל נהורין"), לכן "ביום ראותך פני תמות". מצד דרגת משה (מצ"ע)²⁵ אין ביכלתו של נברא להשאר נשמה בגוף בשעה שהוא מקבל את הגילוי ד, "ראות פניך" דפרעה, ורואה את הפנימיות ("פניך") ד, "אתפריעו כל נהורין", גילוי שלמעלה מכל מדידה והגבלה; הגילוי ד, "ראות פניך" הוא דוקא כפי שהנשמה

ותירדה מזו: ה, "אתפריעו ואתגליין מיני" כל נהורין כו" בא דוקא מעצמותו ומחותו ית' [ובלשון הזהר: "בית פרעה כו" ביתא דאתפריעו ואתגליין מיני" כל נהורין כו" קב"ה אפיק כל נהורין כו", שבבית (דירה) נמצא המלך בגילוי בכל עצמותו]²⁶ - שכן אור הוא מצ"ע מוגדר בגדר וציוור מסויים של גילוי (אור), וכל דרגא והמשכה באור - נמשכת בסדר מסויים בהתאם לציוורו וגילוי הפרטי, והגילוי (אור) הוא מצ"ע באופן של גילוי בסדר והדרגה; מובן מזה, שבכדי שהי' הגילוי ד, "כל נהורין כו" ו, "כל מה דהוה סתים" (היפך הגילוי), ועוד באופן של "אתפריעו" (למעלה מסדר והדרגה), ה"ז צריך לבוא מעצמותו ית', שהוא ה, "מקור" (כביכול) ד, "כל נהורין כו" [בלשון הזהר בפרשתנו: העצם דפרעה, דכמה דרגין משתלשלין מיני"²⁷], ויחד עם זה "מקור" כזה שלמעלה לגמרי מכל גדר מקור וגדר מאור ואור, ולכן נמצאים ממנו "כל נהורין כו" וכל מה דהוה סתים" ובאופן ד, "אתפריעו"²⁸.

עפ"ז מובן מדוע "משה דחיל מיני" ולא קריב, כי הוא ראה איך הגילוי דפרעה (דקדושה) מושרש "בשרשין עלאין", ולכן פחד להכנס ל, "בית פרעה", בו ישנו גילוי העצם דפרעה דקדושה, שכן נברא מוגבל, נשמה בגוף, לא יכול לקבל את הגילויים הנפלאים דעצמותו ית', "דאתפריעו ואתגליין מיני" כל נהורין כו"; איך

(23) ראה סה"ש תנשא"א ח"א ע' 274-5. וש"נ.

(24) פרשתנו י"ד, כח-כט.

(25) ולכן הסכים משה לדברי פרעה "כן דברת לא אוסיף עוד ראות פניך", כי לדעתו - מצד דרגת משה - לא יתכן שאדם נברא, נשמה בגוף, יוכל בתוכו הגילוי דפרעה דקדושה, אבל באמיתית הענין - כן הוא בכח העצמות ("בא אל פרעה"), כדלקמן בפנים.

(21) ראה אוה"ת בלק ע' תקצו. המשך תרס"ו ס"ע ג. הנסמך בסה"מ מלוקט ח"ב ע' כו הערה 35.
(22) וראה תו"ח שבהערה 16 (עח, סע"א), ש"פרעה" מלשון פריעה וגילוי - "הוא בחי התגלות הפנימית דוקא כי ל' פריעה לא שייך רק לגלות מתוך ההעלם והכיסוי כו". ועפ"ז מובן עוד יותר שהוא לא בכח האור (שענינו גילוי), כ"א דוקא בכח העצמות.

(כנ"ל ס"ג): ידוע²⁸ שהאור (קודם שנתגלה) כלול בעצמות המאור ממש, רק ששם אי"ז בבחי' אור; אלא ביכולת העצמות (וקדמון קדמותו ית'²⁹), שנושא הכל וכל יכול, ו"אתפריעו מיני' כל נהורין". ולכן, גם האור כפי שהוא נמשך בגילוי (בציור אור), שקשור בציור והגבלה כלשהי (ומצ"ע אי"ז באופן ד"אתפריעו"), נמשך בו מהעצמות שלימות הגילוי ד"כל נהורין", ויתירה מזו - שהמדידה והגבלה ד"כל נהורין" גופא היא באופן ד"אתפריעו", למעלה ממדידה והגבלה³⁰.

ומזה משתלשל למטה יותר הכח לחיבור ההפכים דבלי גבול וגבול (באור גופא), ולמטה יותר - החיבור דאור וכלי³¹, עד - החיבור שנשמה וגוף, שגם שנשמה בגוף מוגבל יכולה לקבל את האור הבלי גבול עד לגילוי ד"פרעה", "אתפריעו כל נהורין" מעצמותו ית', ויתירה מזו - שנשמה בגוף תוכל להכנס לשם (בא אל פרעה"), "אדרין בתר אדרין", בפנימיותו ובתוכיותו³² ממש.

ה. ביאור הטעם מדוע עשה הקב"ה את החידוש ד"בא אל פרעה", שמשנה כנשמה בגוף יוכל לקבל את הגילוי ד"אתפריעו כל נהורין" - יובן בהקדים ביאור תוכן הענין דגאולת מצרים בכלל (ש"בא אל פרעה" הוא ההקדמה והתחלה לזה, כנ"ל):

היא למעלה ממדידות והגבלות של הגוף הגשמי והמוגבל²⁶.

ד. על כך הוצרך להיות ציווי מיוחד ונתינת כח מיוחדת מהקב"ה למשה - "ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה", "עייל לי' קב"ה אדרין בתר אדרין": עצמותו ית' - שלמעלה (מכל גדר ד)בלי גבול וגבול - מביאה את משה לפרעה, שגם בהיותו נשמה בגוף מוגבל ביכולתו לקבל את הגילוי ד"אתפריעו כל נהורין" מעצמותו ית'!

והביאור בזה:

פרעה מלשון "אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין כו'" ניתן לפרש בשני אופנים: (א) הגילוי דכל האורות (כל נהורין) ובאופן ד"אתפריעו", למעלה מסדר והדרגה. שזה מורה שהגילוי בא מעצמותו ית' שלמעלה מגדר אור, ולא מתייחס לאור בגדרו וצירו הוא, שכן מצד דרגת האור (אפילו בהיותו מעין המאור) אין הוא באופן ד"אתפריעו" (כנ"ל). (ב) "כל נהורין", דרגת וציר האור עצמם הם באופן ד"אתפריעו" - גילוי שלמעלה ממדידה והגבלה וציר. זאת אומרת, שגם הציור ומדידה והגבלה ד"כל נהורין" הוא באופן דלמעלה ממדידה והגבלה ד"אתפריעו"²⁷.

וחיבור ההפכים (ד"כל נהורין" ו"אתפריעו") הוא דוקא בכח העצמות

(28) המשך תרס"ו ע' קפב ואילך.

(29) שם ע' קסט.

(30) משא"כ מצד זה שעצמותו ית' הוא מופשט ולמעלה מכל גדר מאור ואור, הרי האור אינו מתייחס לעצמותו ית', והגילוי שלו אינו באופן ד"אתפריעו" שלמעלה ממדידה והגבלה, שהוא דוקא בכח העצמות.

(31) ראה לעיל הערה 27.

(32) ראה אוה"ת וראי ע' קצו (בפירוש "בא אל פרעה" דלעו"ו).

(26) וע"ד "לא ווכל לראות את פני כי לא ראני האדם והי" (תשא לג, כ).

(27) ראה תו"ח שם (עו, סע"ד ואילך) ב' פירושים ב"פרעה" מלשון פריעה וגילוי: גילוי התיצונית, וגילוי הפנימיות (שהוא אמיתית ענינה של פריעה, כנ"ל הערה 22). ושם (בהמשך לפירוש השני ב"אתפריעו"): "עיקר המכוון שהוא בהשתלשלות העולמות שיהי' התגלות הפנימי' בחיצוני' הכלי דוקא באופן שלא יסתיר הכלי לאור כלל וכמו שהי' במי"ת. וכמו שיהי' לע"ל כו".

מזה מובן, שבגלות מצרים וציאת מצרים - המהוים הכנה לגילוי העצמות למטה במתן תורה - מודגשת ההקדמה לביטול הגזירה, המעבר ממצב של פירוד בין עליונים ותחתונים למצב של אחדות ביניהם, כהכנה לשלימות האחדות ביניהם במתן תורה עצמו.

ויש לומר ששלב עיקרי בזה נפעל ע"י ציווי ה' למשה, "בא אל פרעה", כדלקמן. ו. ובהקדים, שעד"ז מצינו בהתחלת שליחותו של משה להוציא את בני"מ מצרים:

בביאור טענת משה להקב"ה, "לא³⁹ איש דברים אנכי גו' כי כבד פה וכבד לשון אנכי", ולכן, "שלח⁴⁰ נא ביד תשלח"⁴¹ - מבואר בכ"מ⁴², שבגלות מצרים, "דיבור (משה) הוה בגלותא"⁴³, ולכן טען משה שעל ידו לא יכולה להיות הגאולה למטה⁴⁴.

ובשרש הענינים ה"ז בגלל מעלת משה, שמצ"ע הוא בדרגא שלמעלה מגילוי בדיבור, למעלה אפילו מהגילוי דתורה שבכתב ותושבע"פ למטה, [כבד פה באורייתא דבעל פה וכבד לשון

הכוונה דגאולת מצרים היא - מתן תורה, כפי שהקב"ה אומר למשה מיד בתחילת שליחותו: „בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה"³³. החידוש דמתן תורה הוא - נתינת התורה והמצוות למטה לבני" נשמות בגופים, בכדי שיוכלו להגשים את תכלית וכוונת בריאת כל העולם: נתאוהו הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים³⁴, שבמדידה והגבלה והעלם והסתר דנשמה בגוף בתחתונים, יהי" גילוי העצמות, (כביכול) כמו אדם הנמצא בגילוי בכל עצמותו בדירתו הפרטית²¹ (ומכ"ש בנוגע להקב"ה, בורא העולם ומנהיגו), כפי שיתמלא בשלימות הגילוי בגאולה האמיתית והשלימה (ומעין זה הי' במתן תורה), כמ"ש³⁵, "ולא יכנף עוד מוריך"³⁶, הוא יהי' בדירתו בגלוי בלי שום לבושים, אפילו בלי לבושים הכי עליונים (כנף העליון).

וכידוע³⁷, שקודם מתן תורה, היתה ה„גזירה" בין עליונים ותחתונים, שעליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה, ובמתן תורה נעשה ביטול הגזירה, הנתינת כח להמשיך בתחתונים הגילוי דעליונים, עד לדרגות הכי נעלות באלקות, עד מעצמות ומהות, כך שהגוף הגשמי בעולם הזה הגשמי נעשה קדוש, עד לדירה לו יתברך - עד שבכל העולם נמצא בגלוי ש„ישראל וקוב"ה כולא חד"³⁸.

(39) שמות ד, י.

(40) שם, יג.

(41) „ביד מן דכשר למשלח" (תרגום אונקלוס עה"פ), „שלח נא ביד אדם מדבר צחות שיהי' כשר וראוי לשליחות נכדות כזאת כו" (רמב"ן שם).

(42) זח"ב כה, ב. ד"ה ויאמר גו' מי שם פה באוה"ת שמות ע' עה. ד"ה הנ"ל תרכ"ז (ע' עה ואילך). תרנ"ח (ס"ע עו ואילך).

(43) לשון הזהר שם.

(44) וראה ד"ה ויאמר גו' מי שם פה תרע"ח (ע' קלח), שפליאת משה היתה, „איך יכול להיות גילוי אוא"ס עד למטה מטה, וגם ראה הקליפה הקשה דמצרים שמונע ומעכב ביותר כו" (ראה ד"ה זה תרל"ד (ע' קכ). תשי"ט.

(33) שמות ג, יב.

(34) ראה נתחומא נשא טז. שם בחוקות ג.

במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפל"ו.

(35) ישע"ל, ל, כ.

(36) תניא שם (מו, א).

(37) ראה נתחומא וראה טז. שמו"ר פ"ב, ג.

ועוד.

(38) ראה זח"ג עג, א.

נכונים" 50 [ונוסף לכך גם, אהרן אחיך יהי נביאך" 51, "ודברת אליו ושמת את הדברים בפיו גו" 52, "הוא יהי לך לפה" 53 – בכדי שהדיבור יתגלה בשלימות, גם ע"ד הטבע]. אבל אז הוא לא התרפא" 54, שלכן לאח"ז אמר משה, "אני ערל שפתים" 55. וזה נפעל ע"י הגילוי ד, "אנכי (אהי עם פיך) דמתן תורה (התחלת עשרת הדברות) 56, שלכן בכחו לפעול יציאת מצרים ("אף שהדיבור הוא בבחי' גלות"), "רק בכדי שיהי גילוי הדיבור לגמרי בכללות העולם צ"ל שבירת קליפת מצרים" ע"י "אנכי אהי עם פיך" 57, וזה מביא לאח"ז – גילוי הדיבור במתן תורה, "אנכי ה' אלקיך" 56, שאז 58 משה התרפא לגמרי 57.

ז. עפ"ז יובן ג"כ הענין ד, "בא אל פרעה" דקדושה בגלל זה ש, "משה דחיל מיני" 59:

משה מצד דרגתו הוא (מצ"ע) – "כבד פה וכבד לשון" (בגלל הריבוי אורות גדולים שלמעלה מכלים) – חשש איך יוכלו הכלים לקבל את האורות הגדולים ד, "אתפריעו כל נהורין"; וזהו החידוש בציווי הקב"ה אליו, "בא אל פרעה", "עייל לי קב"ה אדרין בתר אדרין": בזה נתן לו הקב"ה את הכח – כח העצמות – שהכלים דנשמה בגוף יוכלו לקבל

באורייתא שבכתב" 45], משה" 46 הי' "כבד פה" כי "שרשו מתהו ששם היו האורות גדולים ולא היו יכולים להתלבש בכלים, וזהו ענין כבד פה שלא הי' יכול להשפיע אור שכלו לתוך כלי הפה" 47, ולכן אמר "שלח נא ביד תשלח" (משיח צדקנו), "דהיינו מי שהוא מעולם התקון" 47, בו הכלים מרובים להכיל האורות.

וע"ז ענה לו הקב"ה, "מי שם פה לאדם גו' הלא אנכי הוי' גו' ואנכי אהי' עם פיך והוריתך אשר תדבר" 48: מצד עצמותו ית' שהוא כל יכול (והוא מקור לכלי הפה דעולם התיקון והאורות מרובים דתהו), הוא יכול לפעול שגם בגלות מצרים, וגם אצל משה (שמצ"ע הוא למעלה מגילוי בכלים), יהי' הגילוי בדיבור בפה, "ואנכי אהי' עם פיך", "פי", אף שמצד שרשך מתהו אין לך כלים כאלו אבל אנכי הוי' שעשיתי את הכלים דתקון ואת עולם התהו אני יכול להפך הדבר להתערב בחי' תהו ותקון יחד היינו המעלות דשניהם, שיהיו האורות מרובים כמו בתהו כו' וגם בחי' המעלה דתקון שיהיו הכלים מרובים מאד" 49.

אלא שאז – במצרים – "ואנכי אהי' עם פיך" הי' גילוי בדרך נס – שבשעה שמשו דיבר עם פרעה, "יהיו דבריו

(45) זח"ג כח, רע"א. וראה מקומות שבהערה

42.

(46) בהבא לקמן – ראה תו"א וארא ד"ה ויאמר גו' מי שם פה (נא, ד ואילך). תו"ח שם (נט, א ואילך).

(47) ל' התו"א שם, ב.

(48) שמות ד, יא"יב.

(49) תו"א שם נב, סע"ב"ג. וראה תו"ח שם בסופו (סח, א): "הלא אנכי כו' כי כל יכול לעשות מתהו תיקון ומתיקון תהו. יכול לעשות ג"כ היפך האור לכלי והכלי לאור. ויכול להיות היש בבחי' אין והאין בבחי' יש כו'".

(50) שמו"ר פ"ג, טו. הובא באוה"ת שבהערה

42.

(51) וארא ז, א.

(52) שמות שם, טו.

(53) שם, טז.

(54) דבר' רפ"א. זח"ב שם. רמב"ן שמות ד,

י"ד. וראה גם שמו"ר שם.

(55) וארא ו, יב. ל.

(56) יתרו כ, ב. ואתחנן ה, ו.

(57) סד"ה מי שם פה תרנ"ח (ע' פז).

(58) דבר' ד וזהו שבהערה 54.

בגופים, נשמה בריאה בגוף בריא [כידוע⁶¹ שבמ"ת התרפאו כל בני" (כולל משה, כנ"ל). וי"ל שזה מרמוז גם באמירת הקב"ה לבני" קודם מ"ת, ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש⁶², שגם כפי שהם „גוי" בעולם הזה הגשמי, הם „קדושים" עד לדרגת „ממלכת כהנים" - „כהנים גדולים"⁶³, שכהן גדול צריך להיות שלם הן בגופו והן בממונו⁶⁴, ואפילו בלבשו - „לכבוד⁶⁵ ולתפארת"⁶⁶], שכפי שבני" נמצאים בתור נשמות בגופים הם „כולא חד" עם הקב"ה.

ועד"ז נמשך גם בעולם - החיבור דעליונים ותחתונים שנפעל במ"ת, עד לגילוי העצמות בתחתונים.

והיות שזוהו חידוש גדול (שנברא נשמה בגוף מוגבל מתאחד עם בלי גבול, עד להעצמות), כפי שמשנה התפלא על כך ו„דחיל מיני" - לכן, כהכנה והקדמה לזה הי' „ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה", שבהיותו נשמה בגוף (משה), כפי שנמצא במדידה והגבלה ובמצב שיכולה להיות סכנה (בגלל פרעה דלעו"ז), הוא

בפנימיות את כל הגילויים הנעלים דעצמותו ית', „דאתפריעו ואתגליין מיני" כל נהורין⁶⁷.

והטעם ע"ז הוא, כי זוהי התכלית והשלימות דכל סדר השתלשלות, של כל האורות, עד לבחי' פרעה, „אתפריעו כל נהורין" - כי „נתאוה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים", שבמדידה והגבלה דנשמה בגוף בתחתונים, יהי גילוי העצמות. ולכן הי' „ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה", שבהיותו נשמה בגוף הוא נכנס אל פרעה דקדושה ומקבל את הגילויים הכי נעלים מעצמותו ית', ש„אתפריעו ואתגליין מיני" כל נהורין כו".

ח. עפ"ז יובן ג"כ מדוע „בא אל פרעה" הוא הקדמה והתחלת הגאולה,

[נוסף לפירוש הפשוט, שע"י „בא אל פרעה" דלעו"ז נעשה ביטול ושבירת קליפת פרעה כפי שהוא בתקפו בארמון המלך⁶⁸, שזוהי התחלת הגאולה - ישנו בזה ענין עיקרי!]

השלימות דגאולת מצרים היא - להביא את מתן תורה (למלאות את הכוונה דדירה בתחתונים -) גילוי העצמות („אנכי") למטה לבני" נשמות

61) ננחומא יתרו ח. במדב"ר רפ"ו. וראה גם מכילתא (הובא בפרש"י) עה"פ יתרו כ, טו. ובכ"מ.

62) יתרו יט, ו.

63) בעה"ט עה"פ. וראה אגדת בראשית פע"ט [פ].

64) ראה יומא יח, א. וש"נ. רמב"ם הל' כלי המקדש רפ"ה.

65) תצוה כח, ב.

66) ויש לומר, שבדרגת הספירות, „כבוד" ו„תפארת" (מלכות ותפארת, הכוללות כל הספירות) הם ע"ד בלי גבול וגבול, כידוע שתפארת (זו"א) הוא „קצה אוא"ס", ומלכות (שרגלי' יורדות) הוא מקור לעולמות ביע" (תו"א תרומה פא, א). ובבגדי כהונה שהם „לכבוד ולתפארת" נעשה חיבור שניהם יחד.

67) ויש לומר, שזוהו הפירוש ב„והקל נשמע בית פרעה", כמבואר בזהר שם (בהמשך לזה ש„בית פרעה" הוא „ביתא דאתפריעו ואתגליין מיני" כל נהורין כו"), „ובג"כ קב"ה אפיק כל נהורין וכל בוצינין בגין לאנהרא ליהוה קול דאקרי קל בלא ואו" - שהגילוי דפרעה (שענינו קול ודיבור - ראה אוה"ת וישב (כרך ו') תתצד, ב) מאיר גם בדרגת משה שהוא „כבד פה וכבד לשון" („קל בלא ואו"), לעשותו קול (בוא"ו), שהאור בא בגילוי בכלי הפה.

68) ראה בארוכה ד"ה בא העת"ר (המשך תערי"ב ח"ב ע' תתמא). תש"ד (ע' 127). שה"ש נתשא ח"א ע' 274 ואילך. וש"נ.

ועאכו"כ במצוות, שלכל מצוה יש מדידה והגבלה (ריבוי פרטי הדינים (והידורים) בכל מצוה לפי ענינה) – הרי המדידה והגבלה גופא ד"כל נהורין" (נר מצוה ותורה אור") באופן ד"אתפריעו" למעלה ממדידה והגבלה [ע"ד "והי' מספר גו' אשר לא ימד ולא יספר מרוב"1, וע"ד "מקום ארון אינו מן המדה"2].

ומזה לומדים גם בעבודתו של יהודי מקבל התורה והמצוות, שגם כפי שהוא נמצא נשמה בגוף למטה, עם כל המדידות וההגבלות הקשורות בזה, צריך להיות באופן דלמעלה ממדידה והגבלה, לא רק מצד חלק הנשמה שלו ש"נשמה שנתת בי טהורה היא"3 ולמעלה מהגבלת הגוף, אלא אפילו כפי שנמצא למטה במדידה והגבלה אמיתית (בגופו הגשמי), בו הוא זקוק ל"ואתה משמרה בקרבי"4 – יכול וצריך להיות אצלו "בא אל פרעה", דאתפריעו כו' מיני' כל נהורין", שהוא מקבל "כל נהורין", ויתירה מזו – שהגבול שלו עצמו הוא באופן ד"אתפריעו", למעלה ממדידה והגבלה.

והטעם ע"ז הוא, כי "ישראל וקוב"ה כולא חד" – לא רק מצד נשמתו למעלה (או חלק מנשמתו), אלא כל מציאותו – כנשמה בגוף יחד – היא "כולא חד" עם הקב"ה, כביכול, כי העצם כשאתה תופס בחלקו אתה תופס בכלו"4.

וכמוכן גם מהפס"ד (וכדעת הרמב"ן⁵) שתכלית שלימות השכר (ובמילא) שלימות כל הענינים הוא דוקא לנשמות

נכנס בפנימיות לפרעה דקדושה ומקבל את הגילויים הכי נעלים מעצמותו ית', ש"אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין כו"6.

ועי"ז שהי' כן אצל משה, נמשך הכח לכל בני"ש, שיוכלו לקבל את הגילוי דמתן תורה, כשנפעל החיבור דגבול ובלי גבול, "אתפריעו כל נהורין" ד"נר מצוה ותורה אור"6, ש"כל נהורין" (גבול) הם באופן ד"אתפריעו" (בלי גבול),

כידוע שתורה ומצוות מצד עצמן הן בעצם למעלה ממדידה והגבלה (חכמתו ורצונו של הקב"ה⁶). והחידוש בזה הוא – שלא רק כפי שהם מצד עצמם, אלא גם כפי שיורדים למטה (במ"ת) במדידה והגבלה, וקיומם ושלמותם תלוי' דוקא במדידה והגבלה – הרי המדידה והגבלה שלהם גופא היא למעלה ממדידה והגבלה: הן בתורה – הן תורה שבכתב שיש לה הגבלה: מספר מסויים של אותיות וכו', והן תורה שבעל פה שלימודה צריך להיות דוקא בשכלו והבנתו המוגבלת של האדם (שדוקא אז אפשר לברך ברכת התורה)⁷,

67 וי"ל שמה נמשך הכח גם ל"בא אל פרעה" כפשוטו, כדי לבטל ולשבור קליפתו, שהרי תוקף הקליפה בא מהקב"ה, שלכן נאמר (בהמשך ל"בא אל פרעה") "כי אני הכבדתי את לבו" (ולכן דחיל ממנו משה), והכוונה פנימית בזה היא – כדי לבטל הקליפה ויהי' יתרון האור כו' (סד"ה בא העת"ר), ולכן עי"י "בא אל פרעה" בשרשו בקדושה – גילוי "כל נהורין" מעצמותו ית', נעשה גם הכח ל"בא אל פרעה" (יחד עם הקב"ה) להלחם עמו ("לאגחא בי' קרבא") ולבטלו מכל וכל, שזהו רק "ביבולתו ית' שהוא כל יכול" (אוה"ת וראו ע' רלא. ד"ה ראה נתתיך תרל"א, עזר"ת ע' קלד), תשט"ו. וראה לקו"ש חט"ז ע' 74 ואילך.

68 משלי ו, כג.

69 נתיא פ"ד ואילך.

70 הל' ת"ת לאוה"ו ספ"ב. וש"נ.

71 הושע ב, א.

72 יומא כא, א. וש"נ.

73 נוסח ברכות השחר.

74 כתר שם טוב בהוספות סקט"ו. וש"נ.

75 שער הגמול בסופו. וראה הנסמן בסה"מ

מלוקט ח"ה ע' קסה הערה 126.

להיות „וינצלו“ (בכדי לקיים את הבטחת ה' לאברהם⁸² „ואחרי כן יצאו ברכוש גדול“), מדוע זה ה' צריך להיות דוקא באופן של שאילה [הם היו יכולים ליטול את הכלים בשעת מכת חושך, וכיו"ב] ודוקא בנשיאת חן?⁸³

ויש לומר הביאור בזה: כיון שהכוונה דגאולת מצרים היא כדי לפעול דירה בתחתונים, אם כן, השלימות בזה היא (לא בדרך שבירה, אלא) דוקא כאשר גשמיות העולם גופא, עד שהמנגד עצמו (המצריים), „מסכים“ ברצונו⁸⁴ לסייע (עד כמה שאפשר) לגאולה.

[הן אמת, שבמקום שלא עוזרת דרך אחרת מאשר ביטול ושבירת המנגד – כמו שהי' ע"י מכות מצרים – צריך להיות כך הסדר בלידת ברירה כביכול; אבל לאחרי זה, איפה שרק הדבר אפשרי, מחפשים שהי' דוקא בדרכי נועם כו'.]

שזה נעשה הכנה לשלימות הענין בדירה לו יתברך בתחתונים בגאולה האמיתית והשלימה, כשגם ה„נחש“ – „תנין הגדול“ (פרעה) – יהיה „שמש גדול“⁸⁵ לקדושה⁸⁶.

י. אבל בגאולת מצרים לא היתה שלימות ברור התחתון, כמובן מזה שהי' צריך להיות „כי ברח העם“⁸⁷, „בחפזון

בגופים בתחיית המתים (ולא לנשמות בלי גופים, כדעת הרמב"ם⁸⁶). ואדרבה – לע"ל הנשמה ניוזנית מן הגוף⁸⁷.

ט. ע"פ הנ"ל יובנו ג"כ דברי משה לפרעה בהמשך הפרשה⁸⁸ „גם אתה נתן בידינו זבחים ועולות ועשינו לה' אלקינו“, ואח"כ – ציווי הקב"ה למשה „דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב, ויתן ה' את חן העם בעיני מצרים גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם“⁸⁹, ולאח"ז חוזרת התורה על כך כשבנ"י קיימו זאת בפועל: „ובני ישראל עשו כדבר משה וישאלו ממצרים גו' וה' נתן את חן העם בעיני מצרים וישאלום וינצלו את מצרים“⁹⁰ [נוסף על הפעם הראשונה הכתובה בפ' שמות⁹¹, נמצא שהתורה חוזרת על זה שלש פעמים!],

דלכאורה אינו מובן: מדוע נוגע לגאולת מצרים ש„גם אתה נתן בידינו גו'“, ושה„וינצלו את מצרים“ יהי' דוקא באופן ד„וישאלום“, ויתירה מזו – דוקא מתוך חן, עד שהקב"ה עצמו מוודא שכן יהי' („וה' נתן את חן העם בעיני מצרים“)? כאשר בנ"י יצאו ממצרים, לאחרי מאות שנות שעבוד, היו צריכים למצוא דרכים לברוח משם מה שיותר מהר, ולא להתעכב כד... למצוא חן בעיני המצריים?! אפילו אם הי' צריך

(82) לך לך טו, יד.

(83) וראה נחלת יעקב פרשתנו (י, כב), שהנשיאת חן בעיני מצרים נעשתה מזה שהמצריים ראו שבנ"י לא לקחו מעצמם הכלים בעת מכת חושך.

(84) וכבר שקו"ט במפרשים בגדר נתינה זו – ראה לקו"ש חכ"א ע' 12 ואילך. חכ"ד ע' 87 ואילך. וש"נ.

(85) ראה סנהדרין נט, ב.

(86) ומעין זה נעשה ע"י הפיכת התנין למטה, ע"ד אז אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' (צפני"ג, ט. אוה"ת וארא ע' קצה).

(87) בשלח יד, ה.

(76) הל' תשובה פ"ח ה"א.ב. פיה"מ סנהדרין פ' חלק ד"ה ועתה אהל.

(77) המשך וככה תרל"ז פפ"ח ואילך. סה"מ תרח"ץ ע' ריט. וראה גם סה"ש תורת שלום ס"ע 127 ואילך. סה"מ קונטרסים ח"ב תיג, ב. ובכ"מ.

(78) יו"ד, כה.

(79) יא, ב"ג.

(80) יב, לה"ל.

(81) ג, כא"כב.

בקרב הארץ"⁹⁷.

וביאָרצייט בכל שנה ושנה נוספת עלי' שלא בערך בנשמת בעל ההילולא (שהו הטעם לאמירת קדיש ביום היאָרצייט בכל שנה⁹⁸), ועלי' „בעילוי⁹⁹ אחר עילוי¹⁰⁰”.

ובסגנון פרשתנו: ביום יו"ד שבט נעשה אצל בעל ההילולא - משה רבינו שבדורנו (כידוע¹⁰¹ שאתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא¹⁰²) - „בא אל פרעה”, „דעייל לי' קב"ה אדרין בתר אדרין” („בעילוי אחר עילוי”) אל פרעה דקדושה, „דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין”. ובכל שנה - ועד"ו בשנה זו - נוספת בזה עלי' נעלית יותר, עד - שלא בערך.

והגילוי של „בא אל פרעה” אצל נשיא הדור - ש„הנשיא הוא הכל¹⁰³” - נמשך ומתגלה למטה ו„פועל ישועות בקרב הארץ”, אצל כל אנשי הדור (ובפרט מצד בחי' משה שבכאו"א מישראל¹⁰⁴), נשמות בגופים דוקא.

ובפרט שדורנו זה - כפי שאמר בעל ההילולא - הוא הדור האחרון לגלות והדור הראשון לגאולה, שדור זה (דעקבתא דמשיחא) הוא גלגול מהדור דיוצאי מצרים¹⁰⁵, במילא מתחזקת יותר ההשוואה של בעל ההילולא נשיא דורנו (משה שבדורנו) למשה שבדורו -

יצאת מארץ מצרים⁸⁸, כי הרע היה עדיין בתוקף כו'⁸⁹ (כמובן גם מזה שלאחר מכן „וירדוף (מצרים) אחרי בני ישראל⁹⁰”, ויצי"מ לא נשלמה עד ש„וירא⁹¹ ישראל את מצרים מת על שפת הים⁹²”).

שלימות ברור העולם תהי' דוקא בסוף גלות זה האחרון, בגאולה האמיתית והשלימה, „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות”, שלכן היציאה מהגלות לגאולה תהי' באופן ש„לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו⁹³”, כי „את רוח הטומאה אעביר מן הארץ”, ולכן יצאו מהגלות (בוריזות, אבל) באופן דמנוחת הנפש ומנוחת הגוף, בתכלית השלימות והבריאות - נשמות בגופים, ועוברים מיד (בלי הפסק כלל) לחיים נצחיים של נשמות בגופים בגאולה האמיתית והשלימה (תכלית ושלימות השכר, כנ"ל).

יא. הענין הנ"ל שייך גם ליו"ד שבט, יום ההילולא דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, המתברך⁹⁴ (בשנה זו) משבת פ' בא אל פרעה [וההסתלקות היתה (בשנת ה'ש"ת) בשבת פ' בא עצמה]:

ידוע שביום ההילולא של צדיק עולה נשמתו למעלה, יחד עם „כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו⁹⁵”, וזה „מתגלה ומאיר בבחי' גילוי מלמעלה למטה . . . ופועל⁹⁶ ישועות

(88) פ' ראה טו, ג.

(89) ראה תניא פל"א (מ, ב).

(90) בשלח יד, ח.

(91) שם, ל.

(92) שעד אז היתה אימת מצרים עליהם (שהרי

„איקטורין שלח עמהם” - פרש"י בשלח יד, ה,

ממכילתא עה"פ). וראה גם סה"מ מלוקט ח"ד ע'

רכו הערה 16.

(93) ישע"י נב, יב.

(94) ראה זח"ב סג, ב, פח, א.

(95) תניא אגה"ק סי' ז"ך (קמו, א-ב).

(96) תהלים עד, יב.

(97) אגה"ק סכ"ח (קמח, א).

(98) ראה לקו"ש חכ"ו ע' 329 הערה 15.

(99) ל' האגה"ק בביאור לסי' ז"ך (קמו, א).

(100) ראה לקו"ש שם ע' 329 ואילך. וש"נ.

(101) זח"ג רעג, א. תקי"ז תס"ט. וראה תניא פמ"ד (סג, א). ועוד.

(102) ובב"ר פנ"ו, ז; ואין דור שאין בו כמשה.

(103) פרש"י חוקת כא, כא.

(104) תניא רפמ"ב.

(105) שער הגלגולים הקדמה כ. ל"ת וספר

הליקוטם להאריז"ל שמות ג, ד.

בגוף, כפי שהי' אצל בעל ההילולא תיכף ומיד ממש כש"הקיצו ורננו שוכני עפר"¹¹¹.

יתירה מזו: גם בחיים חיותו בעלמא דין סבל בעל ההילולא יסורים גשמיים, שפעלו גם על עניניו הרוחניים, כולל - שבשנותיו האחרונות הי' אצלו בדוגמת המצב ד"כבד פה וכבד לשון" אצל משה רבינו... וזה פעל בנוגע לאופן אמירת החסידות והפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה...

ועד כדי כך, שאפילו רופאו (שהי' גם פרופסור, שזוהי מעלה נוספת לגבי סתם רופא) שאל אותו בטענה - היתכן שיסוריו התבטאו דוקא בכח הדיבור שלו, באופן כזה שלא יוכל למלאות את שליחותו בעולם כרצונו? הוא - בעל ההילולא - זה שמרעיש (קאָכט זיך) כה חזק בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה. הקב"ה הי' צריך איפוא לתת לו את מלוא האפשרות לבצע זאת במידה המירבית, ובמילא הי' צ"ל שיוכל למשול ולשלוט על כח הדיבור שלו, שע"י דיבור (בעיקר) מפצים תורה ויהדות (ע"י אמירת מאמרי חסידות, ונתינת הוראות וכו'). ואדרבה: מכיון שמרעיש (קאָכט זיך) כ"כ בעבודה זו, הי' צ"ל אצלו (לא רק שלילת המציאות דמניעות ועיכובים בערך לאחרים, אלא אדרבה -) יותר כחות בענין זה מאשר לאנשים אחרים!

היתכן - שאל הרופא - שמבלי הבט על כל זה, רואים בדיוק ההיפך - שיסוריו גופו פעלו בכח הדיבור בגשמיות, שזה השפיע גם בפשטות (כביכול) בדיבור במאמרי חסידות שלו וכיו"ב, שבפשטות הענינים הדבר פעל שהי' בזה מיעוט (בכמות) מהראוי להיות, הן בהתפשטות

כמאחז"ל¹⁰⁶ שמשם "הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון".

וכמדובר כמ"פ, שלנשיא דורנו יש שייכות מיוחדת לגאולת כלל ישראל (של דור זה וכל הדורות) בגאולה האמיתית והשלימה, כמרומז בשמו "יוסף יצחק"; "יוסף על שם שעתיד הקב"ה להוסיף ולגאול את ישראל. . . כשם שגאל אותם ממצרים, דכתיב¹⁰⁷ והי' ביום ההוא יוסיף אדנ"י שנית ידו וגו'"¹⁰⁸, ו"יצחק" - על שם "כל השומע יצחק לי"¹⁰⁹, ששלימות הצחוק והשמחה תהי' בגאולה ("או ימלא שחוק פינו ולשונו רנה"¹¹⁰), כפי שראו בפועל בעבודתו והנהגתו של בעל ההילולא שהצטיינה בכך שהיתה דוקא מתוך שמחה.

הפלא בזה חזק יותר בהתחשב בכך שהי' בעל יסורים גשמיים ל"ע, עד כדי כך שהשפיעו גם על עניניו הרוחניים (כדלקמן).

ומזה מובן עוד יותר, איך ה"אתפריעו כל נהורין" אצל בעל ההילולא (ובפרט ביום ההילולא), כולל בהנהגתו מתוך שמחה, נמשך לכאו"א מבנ"י ולכל בני"י בדורנו, שכשמות בגופים יוכלו לקבל את האורות הגדולים.

יב. מבלי הבט על כך שאצל בעל ההילולא הגילוי בפועל ד"בא אל פרעה" כעת, הי' כפי שנמצא נשמה למעלה מהגוף. וע"פ המדובר לעיל בארוכה, מובן, שתכלית השלימות בזה היא דוקא כש"אתפריעו כל נהורין" מתגלה בנשמה

(106) ראה שמור"פ ב"ב, ד, שם, ו. זח"א רנג,

א. ש' הפסוקים פ' ויחי. תו"א משפטים עה, ב.

(107) ישע"י יא, יא.

(108) שמור"פ א"א, ז.

(109) וירא כא, ו.

(110) תהלים קכו, ב.

(111) ישע"י כו, יט.

„אהרן אחיך יהי נביאך“, ע"י הביטוי בדיבור בפועל (באופן ד, הקול נשמע בית פרעה), ובשפע רב, דברי תורה והוראות וכו' דבעל ההילולא, עד שדורנו זה הוא הדור בו מתקיים - ותיכף ומיד ממש - „שלח נא ביד תשלח“¹¹³, שע"י משיח צדקנו מתמלא בשלימות גילוי האורות בכלי הדיבור (כנ"ל ס"ו).

[וי"ל, שזה מרומז גם בר"ת של „מיד" - משה, ישראל (הבעש"ט), דוד (מלכא משיחא): שלימות עבודתו של משה ועבודת הבעש"ט (הכולל כל רבותינו נשיאינו, עד לנשיא דורנו) נפעלת ע"י דוד מלכא משיחא, „שלח נא ביד תשלח“].

יג. ויש לומר שענין הנ"ל מרומז גם בקביעות יו"ד שבט בשנה זו - ביום הרביעי בשבוע, שבו „נטלו המאורות אבל בו ביום נתלו המאורות, נתלו בתי"ו"¹¹⁴:

ביום זה היתה הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר (נטלו המאורות). אבל לא באופן שנשאר „נטלו" ח"ו, אלא מה „נטלו" נעשה מיד נתלו „שני המאורות הגדולים"¹¹⁵ באופן נעלה יותר - כידוע שע"י הסתלקות נעשה עלי"ו וגילוי נעלה יותר (מבחי' „אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין"¹¹⁶), ואז הנשמה „אשתכה בכלהו עלמין יתיר מבחיהו"¹¹⁷; וע"י

הדיבור שלו באמירת מאמרי חסידות, והן בהתפשטות דברי חסידות שלו בכתב (כי אם ה' אומר יותר מאמרים, היה מתוסף גם ב, חזרה" של המאמרים, וגם ברשימות שבכתב).

ואע"פ שלא שייך לשאול שאלות על הנהגת הקב"ה בעולמו, ובפרט עם נשיא הדור, ולא שייך לומר „איך ה' צריך להיות“, ו„איך לא ה' צריך להיות“ - אעפ"כ, קבע הקב"ה את הסדר ש, איני מבקש לפי כחי אלא לפי כחן"¹¹², שישתדלו להבין בשכל אנושי של כל יהודי „לפי כחן“.

ובפרט בנדו"ד - שאין זו רק שאלה ע"פ שכל (של רופא), היתכן שנשיא הדור לא יכול למלאות את שליחותו כרצונו, אלא שזה גם מתאים ע"פ התורה - כמובן מזה שמשה טען להקב"ה „כבד פה וכבד לשון אנכי“, „ואני ערל שפתים“, ולכן „שלח נא ביד תשלח“, ענה לו הקב"ה מיד: „אנכי אהי עם פיך“, ולא הסתפק בזה, אלא גם - ש„אהרן אחיך . . יהי לך לפה“, שע"י אהרן יצאו דברי משה בדיבור גשמי ממש!

ויש לומר, שמה שהי' אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר, ה"ז ע"ד מה שהי' אצל משה בדורו (כנ"ל ס"ו): מכיון שעוד לא נגמרה שלימות הברירה, לכן „הדיבור הוא בגלות“ (ומשה מצ"ע הוא למעלה מהגילוי בדיבור), והקב"ה לא ריפא אות, אלא עשה נס ש„ואנכי אהי עם פיך“, יהיו דבריו נכונים“;

והתיקון ומילוי הדבר בתכלית השלימות נפעל - בכחו של בעל ההילולא - ע"י הנשמות בגופים, נשמות בריאות בגופים בריאים, של דורנו, הדור התשיעי, שבכווננו לפעול את תפקידו של

113 ראה בארוכה סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 97 (לעיל ע' 52) ואילך.

114 לקו"ד ח"א מב, סע"א ואילך. וראה ז"ח בלק ד"ה אראנו (גה, ב).

115 בראשית א, טז.

116 ראה תניא פכ"ז ולקו"ת ר"פ פקודי (מוח"ב קכת, ב, ועוד). תו"א ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת סה, ג. וראה ד"ה באתי לגני השי"ת פ"א.

117 זח"ג עא, ב. הובא ונת' באגה"ק סכ"ז וביאורה (קמו, ואילך).

112 במדבר פ"ב, ג.

הדורות שלפנ"ז, ע"ז ש, הקיצו ורננו שוכני עפר", ובעל ההילולא בראשנו.

חידושו של דורנו לגבי הדורות שלפני זה - רואים בפועל בעבודת הדור: בדורנו זה נוסף עד שלא בערך לגבי הדורות שלפנ"ז בעבודה דהפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, הן בריבוי השפע (הספרים הנדפסים וכו'), והן בעשיית כל העולם, עד לחוצה שאין חוצה ממנו, כלי לקבלת האורות הגדולים, הן בנוגע לבנ"י - ע"י התרי"ג מצוות, והן בנוגע לאוה"ע - ע"י הפצת השבע מצוות בני נח¹²¹, כך שמאירים את כל העולם עם "נר מצוה ותורה אור" באופן ד, "אתפריעו כל נהורין", שכל אחד יכול לקבל את האור כנשמה בריאה בגוף בריא,

עד שרואים בפועל (כמדובר כמ"פ לאחרונה) שאומות העולם ככו"כ מדינות מסייעים לבנ"י בעבודתם (ע"ד ויותר מכפי שהי' ביציאת מצרים), עד שגם במדינה היא שהיתה סגורה ומסוגרת ריבוי שנים, ולא נתנו ליהודים לצאת ממנה ולא איפשרו להם לקיים תומ"צ בשלימות וכו' - הרי לאחרונה נשתנתה מן הקצה אל הקצה, וכעת לא זו בלבד שמאפשרים ליהודים להתנהג כרצונם, ומאפשרים להם לצאת משם, אלא עוד יותר - מסייעים להם בכך.

עד שרואים כיום בפועל, שנוסף לזה שבנ"י עומדים, "הכן כולכם" לגאולה, גם אוה"ע עומדים, "הכן כולכם" שבנ"י יצאו כבר מהגלות וילכו לארץ ישראל בגאולה האמיתית והשלימה,

ונשמות בגופים בלי שום הפסק כלל, באים מיד לתכלית השלימות ד, "בא אל

חסידיו ותלמידיו המקושרים אליו כנשמות בגופים כאן למטה בדור התשיעי (תשיעי בת"י, ע"ד התי"ו ד, "נתלו" לגבי הטי"ת ד, "נטלו") - נפעלת גם למטה השלימות ד, "נתלו המאורות", "אתפריעו ואתגליין מינ"י כל נהורין" כנשמה בגוף למטה.

מזה מובן החידוש דדורנו - הדור התשיעי לגבי כל הדורות שלפני זה, עד לדור שלפנ"ז (דור השמיני): מכיון שהגאולה לא באה אז בפועל, ה"בא אל פרעה" (הגילוי ד, "אתפריעו כל נהורין" למטה) לא הי' בתכלית השלימות כנשמה בגוף בריא (היתה הסתלקות הנשמה מן הגוף, וגם הנשמה בגוף היתה במצב ש, "הדיבור הוא בגלות" וכו'); משא"כ בדורנו זה - הדור האחרון לגלות והדור הראשון לגאולה - נעשה תומ"י, "נתלו המאורות", שלא זו בלבד שלא חסר ח"ו במאורות הגדולים דגילוי תושב"כ ותושבע"פ¹¹⁸, אלא אדרבה - נוספת בזה שלימות נעלית יותר [לא באופן ד, "כבד פה מאורייתא שבע"פ וכבד לשון מאורייתא שבכתב", להיותו למעלה מזה], באופן שכנשמות בגופים מקבלים בפנימיות, "אתפריעו כל נהורין" ש, "נתלו" עתה, ע"ז שמישה צדקנו בא מיד, "שלה נא ביד תשלח", וילמד תורה את כל העם כולו¹¹⁹, עד "תורה חדשה מאתי תצא"¹²⁰,

וזה פועל את השלימות והעלי' דכל

118 ראה של"ה בהקדמתו טז, סע"א. מס' שבועות שלו קצא, א. וראה לקו"ת שה"ש יא, ד. אוה"ת בראשית יד, א. לו, סע"ב. במדבר ע' מו. מג"א ע' ב'שמא (בהוצאת תש"נ - ע' קמט). נ"ך ע' ריו. ועוד. וראה לקו"ת ש"ל ע' 10 ואילך.

119 ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"ב. לקו"ת צו יז, א ואילך. ובכ"מ.

120 ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

121 ראה רמב"ם הל' מלכים פ"ח ה"י.

הענינים בשלימות (והגם שיהודי נמצא נשמה בגוף בעולם הזה הגשמי, הרי מצד הנשמה והרוחניות לא מורגש חושך העולם), משא"כ מצד גשמיות הענינים של הגוף, שם בעיקר נרגש ההעלם והסתר, ובמילא - ה"ז מעורר את הגעגועים לגאולה באופן חזק עוד יותר.

והחידוש בגאולה הוא בכך, שהגילוי ד"אתפריעו כל נהורין" יהי גם בגשמיות העולם הנראה לעיני בשר, במקום וזמן גשמי, שיעשה דירה לו ית' בתחתונים. ואדרבה: בזה מתבטאת השלימות גם ברוחניות (שלכן לע"ל הנשמה ניוונית מן הגוף), משום כך הגאולה בגשמיות תביא גאולה בכל העולמות והדרגות למעלה.

טו. וּבְנוּגַע לְפִעוּל:

בעמדנו בימי ההכנה ליו"ד שבט, יום ההילולא של נשיא דורנו - כשנוספת עלי' בנשיא הדור כ"ק מו"ח אדמו"ר, ועל ידו - בכל אנשי הדור, נשי הדור וטף הדור - צריך כל יהודי בדורנו, אנשים נשים וטף, לקבל החלטות טובות בנוגע לכל הענינים שתבע בעל ההילולא, החל מ"נר מצוה ותורה אור", לימוד התורה (תושב"כ ותושבע"פ) וקיום המצוות בהידור, הן בנוגע לעצמו והן בנוגע להזולת - העבודה והפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, באופן ד"בא אל פרעה", לעשות כל יהודי לכלי לקבלת "אתפריעו כל נהורין" ד"שני המאורות הגדולים", תושב"כ ותושבע"פ, נגלה תורה ופנימיות התורה,

כולל ובמיוחד - ע"י ההוספה בלימוד תורתו של בעל ההילולא עצמו וקיום הוראותיו.

וכל זה בהדגשה - שכל אחד יקבל על עצמו שהלימוד בתורתו של בעל ההילולא ישלים וימלא גם מה שנחסר בהתפשטות והפצת המעינות בגלל המניעה ועיכוב

פרעה" בגאולה האמיתית והשלימה, שלימות הגילוי ד"אתפריעו כל נהורין", והי' לך הוי' לאור עולם"¹²².

יד. מזה מובן הלימוד עתה מ"בא אל פרעה":

דובר כמ"פ, שכבר "כלו כל הקיצין"¹²³ וכבר סיימו הכל, והגאולה היתה צריכה לבוא כבר מזמן, ומפני טעמים שאינם מובנים כלל וכלל עדיין לא באה.

מזה מובן, שעכ"פ כעת, צריכה הגאולה לבוא תיכף ומיד ממש. ובלשון העולם: זהו הזמן הכי נעלה (העכסטע צייט) לגאולה האמיתית והשלימה!

ולהעיר, שבלשון "הזמן הכי נעלה" (העכסטע צייט) מרומז תוכן הגאולה - ש"זמן", הקשור עם מדידה והגבלה (ועבר הוא ועתיד), נעשה ("הזמן הכי נעלה", באופן שאין למעלה הימנו. ז.א. שהגבול (זמן) עצמו נעשה בלי גבול (הכי נעלה), עד שמתאחדים ממש, ע"ד המדובר לעיל בענין "אתפריעו כל נהורין".

ואדרבה: עיקר ההדגשה בזה היא על הגבול של זמן גשמי ("זמן") - כי ברוחניות (עד לדרגות "הכי נעלות") יש כבר שלימות הענינים עד לשלימות גאולה (רוחנית), העיניים הרוחניות של יהודי רואים כבר את הגאולה; כעת צריך רק לפתוח את העינים הגשמיות, שגם הם יראו את הגאולה כפי שהיא בגלוי לעיני בשר בזמן הזה.

וכמובן גם בפשטות: עיקר הבקשה והגעגועים לגאולה הם לא כ"כ מצד הרוחניות והנשמה, כי מצד רוחניות הענינים הנשמה היא בשלימות וכל

(122) ישע"י ס, יט.

(123) סנהדרין צז, ב.

את האוכל¹²⁵, שעייזו יכול המאכל להגיע גם לאחרים שאינם יכולים לקבל יותר מאשר פירורים קטנים.

ועד"ז בנוגע לנשי ובנות ישראל:

בין המצוות המיוחדות של נשי ובנות ישראל - הוא ענין הדלקת נרות שבת קודש ויום טוב. שזהו גם מחידושי דורנו - שניתוסף ריבוי גדול דנשי ובנות ישראל המדליקות נרות שבת קודש ויו"ט, ועייזו מאירים את בתיהם ואת העולם ב"נר מצוה ותורה אור", עד לאופן ד"אתפריעו כל נהורין".

כנראה בפשטות, שכאשר מדליקים נר נעשה כל החדר מואר באור הנר. ולהיות נר קדוש, שבירכו עליו, ה"ה מאיר את כל החדר בקדושה - ע"ד הענין ד"אתפריעו כל נהורין".

[משא"כ מצוות אחרות, יכולות להיות באופן שמצוה אחת מחולקת מחברתה. וכדיוק לשון חז"ל¹²⁶ "מלאין מצוות כרמון": הוא אכן מלא מצוות, אבל הם מחולקות זו מזו ומכוסות בקליפה, בדוגמת הגרעינים ברימון].

ועפ"ז מובן ג"כ, איך עייזו נש"ק דנשי ובנות ישראל מתוסף בקיום המצוות דכל בני ביתם, גם של הבעל והבנים. וכפשטות הענין: הדלקת נרות שבת היא הפתיחה שמכניסה את השבת לפני כל בני הבית, ורק לאח"ז באים תפלות השבת והקידוש של האנשים. ועד"ז בכללות יותר - כמאמר הגמרא¹²⁷ שעייזו הדלקת

בכה הדיבור דבעל ההילולא, הן עייזו לימודו הפרטי בדיבור והן בהפצת המעינות הוצה לאחרים.

טז. ובפרטיות יותר - בעל ההילולא התמסר לכל סוג מבנ"י לפי ענינו כפי שראו את הפנים הצהובות והשמחות שהראה בעל ההילולא לכאור"א מבנ"י, אנשים נשים וטף - אנשים לפי ענינם, נשים - לפי ענינן, וטף - לפי ענינם.

ובזה הוא אחד מחידושי של נשיא דורנו, שבשנותיו האחרונות בפרט מסר נפשו על הפצת התורה והיהדות - ובמיוחד לימוד התורה והנינוך - דנשי ובנות ישראל ושל טף בישראל (דבר חידוש לנשיא בישראל).

והגם שמצינו דוגמתו בגדולי ישראל בשנים שלפנ"ז [כידוע ממכתביהם וכיו"ב], ה"ז לא התקבל אצל כולם, ואפילו אלו שנתקבל אצלם ה"ז הי' עם כמה הגבלות; משא"כ פעולותיו של בעל ההילולא התפשטו והגיעו לריבוי מקומות בעולם, והולך ומתפשט, ועייזו נוסף שלא בערך בלימוד התורה דנשי ובנות וטף בישראל.

מזה ישנה ההוראה - שחזיקו הפעולות בקשר ליו"ד שבט צריך להיות עם כל הסוגים בבנ"י, אנשים נשים וטף, וכל סוג - לפי ענינו. והדגשה מיוחדת על פעולות עם נשי ובנות ישראל וטף, שנוסף לעבודתם בעצמם נפעלת עייזו הוספה גם בעבודת כל בני הבית, כולל האנשים:

ייחודם של הטף הוא בכך שמתחכים אותם קמעה קמעה, לפי הכלים שלהם, באופן שיוכלו לקבל. ובלשון הכתוב¹²⁴ - שיוסף (ועד"ז יוסף בדורנו) הכין "לחם לפי הטף". ונוסף לזה: טבע הטף לפרר

125 ראה פסחים י, ב. - וראה מפרשים עה"פ ויגש שם (לק"ט, רא"ם ושפ"ח לפרש"י), דהו הדגשת הכתוב "לחם לפי הטף", כי מצד טבעם לפרר, צריך ליתן להם יותר משיעור אכילתם. וראה סה"ש תנש"א ח"א ע' 209 הערה 47.

126 חגיגה בסופה. וש"ב.

127 שבת כג, ב.

124 ויגש מז, יב.

ובכללות - שע"ז יתוסף עוד יותר בגילוי הנשמה בבחי' שושנה, המקבלת מהקב"ה הנקרא שושן¹³², עד שנעשית התאחדות גמורה ד"ישראל וקוב"ה כולא חד".

יח. ויהי רצון, שע"י עצם קבלת ההחלטות בקשר עם יו"ד שבט - כולל, שכל אחד משתתף בכל הפעולות והמנהגים הקשורים עם יו"ד שבט, החל מהתוועדות שעורכים בכל מקום ביום זה, ובשבוע שלפניו ושלאחריו -

שעוד לפני זה יהי', הקיצו ורננו שוכני עפר", ובעל ההילולא בראשנו, ותיכף ומיד ממש, בפירוש הממשי של "ממש" - כידוע¹³³ שצדיקים קמים בתחה"מ מיד, וחוגגים יחד איתו את יום ההילולא,

ותיכף ומיד ממש נעשה, בשלח פרעה את העם¹³⁴, "ובני ישראל יוצאים ביד רמה"⁹⁰ - שיוצאים מהגלות והולכים לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש השלישי, ולקדש הקדשים,

ה' ימלוך לעולם ועד¹³⁵.

נרות שבת קודש, זוכים לבנים תלמידי חכמים, "דכתיב כי נר מצוה ותורה אור . . ע"י נר מצוה דשבת . . בא אור תורה"¹²⁸.

ויש לומר שזה מרומז גם בגימטריא של "נר"¹²⁹ - רמ"ח מצוות עשה תדורים ומונהגים ע"י שני הקוים דאהבה ויראה.

יו. ובכללות - הלימוד מכך הוא, שעבודתו של יהודי צריכה להיות באופן ד"אתפריעו כל נהורין", שכל מציאותו תדורה ב"נר מצוה ותורה אור", והוא עושה את עבודתו עם נשמה בריאה בגוף בריא, בדוגמת כהן גדול שהוא שלם בכל (כנ"ל ס"ח).

ואפילו אם ישנו ח"ו הפסק וירידה "ברגע קטן עזבתך"¹³⁰, שחסר אב או אם ר"ל (מכיון שהגאולה עדיין לא באה בפועל) - הרי זו ירידה צורך עלי', רק כדי להגיע לדרגא נעלית יותר בגילוי ד"בא אל פרעה", הן בנשמה, ועוד ועיקר - בבני ביתה, הבנים ובעיקר הבנות, שיראו למלאות ולהמשיך לעשות את עבודתה בחיים, ברוח שהחדירה בהם ע"י חינוכם, כי ע"י "זרעה בחיים", אף היא בחיים¹³¹.

(132) ראה זח"ג קו, א. סה"מ תקס"ח ע' צ. וראה ספר הליקוטים דא"ח צ"צ ערך שושנה וש"נ.

(133) זח"א קמ, א.

(134) ר"פ בשלח.

(135) שם טו, יח.

(128) פרש"י שם.

(129) ראה זח"ב קסו, ב. לקו"ת בהעלותך לג,

ג. שלח מד, ד. ובכ"מ.

(130) ישע"י נד, ז.

(131) ראה תענית ה, ב.

לזכות

הוד כבוד קדושת

אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח שי' לעולם ועד

מתוך חיים נצחיים טובים מתוקים ושמחים

בלי הפסק בינתיים

ויהי רצון שיראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו,

חסידיו ומכלל ישראל,

וינהיג את כולנו מתוך בריאות הנכונה,

ויעלה תיכף ומי"ד ממ"ש את כל בני שליט"א

קוממיות לארצנו הקדושה בגאולה האמיתית והשלימה,

והעיקר תיכף ומיד ממש

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ועד התמימים להפצת ה"דבר מלכות"

1347-225-1928